

Elternbrief Türkisch / Velilere mektup
Çocuğum İki Dili, Almanca ve Aile Dilini
Nasıl Öğreniyor?

Metin : Dr. Michaela Ulich
Çeviri : Feyziye Perişan / Erman Okay
Grafik : Sylvia Hüsler

Staatsinstitut für Frühpädagogik – IFP
München

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums des Innern
und des Bayerischen Staatsministeriums für Arbeit und Sozialordnung,
Familie und Frauen

Sevgili Anne ve Babalar

Belki de arasıra kendinize :

“Çocuğum nasıl Almanca öğreniyor?” veya

“Çocuğum küçük yaşta iki dili de öğrenebilir mi?” ya da

“Çocuğum ileride-örneğin okulda-kendini iyi ifade edebilecek mi?” diye soruyorsunuz. Bu türden sorular başka birçok ana-babayı da düşündürdüğü gibi, eğitimcileri ve bilim adamlarını da meşgul etmekte.

Bu nedenle sizlere konu ile ilgili bazı bilgiler ve ipuçları vermek istiyoruz.

Çocukların dillerinin gelişebilmesi için nelere ihtiyaçları var?

• Çocuklar farklı dilleri kolayca öğrenebilirler

Eğer çocuğunuz iki farklı dille büyüyorsa;örneğin evde bir dil,anaokulunda ise Almanca,bu durum çocuğunuzun geleceği için büyük bir şans.

Araştırmalara göre: *küçük çocuklar yeterince teşvik edilirlse iki hatta üç dili bir arada kolayca öğrenebilmekteler.* Eğer anne ve babanın dilleri farklı ise ve her biri çocuk ile yalnızca kendi dilinde konuşmaya özen gösterirse çocuk da onlarla bu farklı dillerde konuşabilir.Ama burada bir şeye çok dikkat etmek gerek:küçük çocuklar için en önemli şey aile içindeki konuşmaların bir kurala bağlanmasıdır. Ancak o zaman çocuk belli bir dilin belli bir kişi ve olay ile bağlantısını kurabilir ve “anne böyle konuşuyor,baba şöyle konuşuyor,yemekte ise başka bir şekilde konuşuyoruz” diyebilir.

• Anaokulu çocuğunuz için bir şanstır

Çocuğunuz anaokulunda ,daha sonraki okul dönemi için çok önemli olan Almancayı ve dil gelişimi için gerekli olan birçok şeyi öğrenir.Bu nedenle çocuğunuz üç yaşından sonra düzenli olarak anaokuluna giderse, bu onun için bir şanstır.Ayrıca, böylece okula başlayınca kadar Almancasının gelişebilmesi için de yeterince zamanı olacak. Anaokulu eğitimcileri amaca uygun oyunlar,konuşmalar,şarkılar ve tekerlemeler, resimli kitaplar ve hikayelerle çocukları Almanca öğrenmeye özendirirler. Eğer çocuğunuz hiç Almanca bilmiyorsa, belki de başlangıçta evinizdeki dili konuşan arkadaşlar arayacaktır.Bu,çocuğunuz kendini rahat hissetmesine ve ortama alışmasına yardımcı olacaktır.Zaman içinde kendine Alman arkadaşlar da bulacaktır.

• Çocuğunuzla hangi dili konuşuyorsunuz?

Bazen ailelere,”Çocuğunuzla Almanca konuşun ki, daha sonra okulda zorluk çekmesin” gibi öğütler verilir.Bu tür öğütler yanlıştır. *Sizin için en doğal olan,en iyi bildiğiniz dili – ki bu genellikle anadilinizdir – konuşun.*

Çünkü en çok kelimeyi ve cümlelerin nasıl kurulduğunu, en iyi bu dilde bilirsiniz. *Böylece çocuğunuz sağlam bir dil temeline sahip olacak* ve öteki dilleri, örneğin Almancayı öğrenirken bunun yararını görecektir.Bir çocuğunuzun bir dili ya da paralel olarak birkaç dili tam olarak öğrenebilmesi uzun yıllar alır.Bazı çocuklar belli dönemlerde sadece tek dilde, örneğin Almanca konuşmak isterler.Ana-babaları onlarla aile dilinde konuşsalar bile, çocuklar konuşmalarını, cevaplarını Almanca olarak sürdürürler.Aslında böyle dönemler son derece normaldir. Eğer siz tutarlı davranıp çocuğunuzla anadilinizle konuşmaya devam ederseniz ve çocuğunuz bu dili başka ortamlarda da duyarsa,bu dil unutulmaz,çocuk duyarak öğrenmeye devam eder ve mutlaka bir gün bu dili konuşur.

• Aile içinde çocuğun dil gelişimi için neler yapabilirsiniz?

Aile içindeki günlük yaşam dilin gelişimi için önemlidir.Çünkü çocuklar ilk dillerini aile içinde öğrenirler. Çocukların dil gelişimlerini teşvik etmek için ailede hangi somut olanaklar var?

➤ Konuşma ve anlatma sevinci

Dil antrenmanı yapılamaz.Dil, küçük çocuklarda ancak,örneğin;oyarken,resimli bir kitaba bakarken,birlikte yemek yerken,sevdiği insanlarla sohbet ederken, dinleyerek ve konuşarak günbegün giderek gelişir. *Günlük konuşmalar çocuklar için çok önemlidir: çocuğa işinizi anlatın,büyükannelerden,büyükbabalardan söz edin,bugün yaşadığınız küçük bir olayı anlatın.* Hatta örneğin, yemek pişirirken çocuk sizi izliyorsa;ona o sırada tencereye koymakta olduğunuz bütün malzemeleri tek tek sayın. Eğer çocuğunuz size,bugün nelere kızdığı,ya da nelere sevindiği, anaokulunda arkadaşlarının neler söylediği gibi bir sürü şey anlatıyor ve bir çok sorular soruyor ise buna sevinmelisiniz. *Çocuk anlatırken yavaş yavaş kendini ifade etmeyi, düşünce ve arzularını sözcüklerle açıklamayı öğrenir.* Çocuklar kendilerini rahat hissettiklerinde ve hata yapma korkusu duymadıklarında daha iyi öğrenirler.Bazen fantezi sözcükler üretir,dilin yapısı ile oynarlar. Onlara büyük bir zevk veren bu tür fantezilemeler aslında çocukların dil gelişimleri için çok önemlidir. Konuşurken yanlış yaptığında çocuğunuzu düzeltmeye kalkmayın. Çünkü, bu tür davranışlarınız onun gelişimini olumsuz yönde etkiler. Sık sık yanlışları düzeltilen çocuklar bazen konuşma ve anlatma sevinçlerini yitirebilirler.

Çocukların, birçok şeyi öğrenmesini sağlayan ve özellikle dil yeteneklerinin gelişmesine önemli katkıları olan bazı uğraşlar vardır. Bunların en önemlilerini şöylece sıralamak mümkün: resimli kitaplara bakmak, yüksek sesle kitap okumak, hikayeler anlatmak, tekerlemeler ve şarkılar söylemek.

➤ Birlikte resimli kitaplara bakmak

Eğer aileler çocukları ile sık sık, hatta her gün resimli kitaplara bakarsa bu, çocukların dil gelişimleri için çok yararlıdır. Bir çok araştırma ve inceleme ile de kanıtlandığı gibi,eğer çocuğunuzla anadilinizdeki resimli bir kitaba bakarsanız,çocuk;bu süreçte,daha sonraları okul döneminde gerekli ve başka dilleri öğrenmede ona yardımcı olacak bir çok şey öğrenebilmektedir. Bazen de, zaman bulabilirlerse, bu okumaları, bir abla,ağabey,hala,teyze,büyükanne ya da büyükbaba yapabilir.

Resimli kitaplara bakma ve sesli okumalarda şu noktalar önemlidir:

.Bu durum hem çocuğa hem de yetişkinlere zevk vermelidir.

(Eğer yetişkinler her şeyi fazlaca soruşturmaya kalkarlarsa çocuğun neşesi kaçabilir.)

.Çocuğun resimler ve hikayeler üzerine aklına gelebilecek her şeyi söylemesine ,anlatmasına olanak tanınmalıdır.

Şayet evinizde anadilinizde resimli kitaplar yoksa ,hatta başkalarından ödünç alma olanağı bulamazsanız, yine de çocuğunuzla bazı kitaplara anadilinizde bakmanız mümkün.Kitaplıklardan ya da eğitimcilerle konuşarak, anaokulundan ödünç olarak, yalnız resimli veya resimli ama Almanca kısa metinli kitaplar temin edebilir,evinizde çocuğunuzla bu kitaplara bakarak anadilinizde resimler üzerine konuşur ,isterseniz çocuğunuzla birlikte bu resimler üzerine bir hikaye bile oluşturabilirsiniz.Ya da çocuğunuz bir keresinde anaokulundan beraberinde getirdiği bir kitabı size resimleri ve hikayesi ile Almanca olarak anlatabilir.

Ayrıca ,artık kitaplıklarda iki-dilli birçok çocuk kitabı bulmak da mümkün.

Eğer Almancanız iyi ise ,çocuğunuza yaptığınız kitap okumalarında, bir keresinde anadilinizi bir başka seferde ise Almancayı kullanabilirsiniz.

Bazı dönemlerde çocukların, resimlerine bakmaktan ve hikayesini dinlemekten hiç bıkmadıkları, çok sevdikleri resimli bir kitap olabilir. Bu normaldir ve onlardaki dille ilgili duyumların gelişmesine yardımcı olacağından yararlı bir şeydir.

➤ **Hikaye anlatmak**

Çocuklar hikayelere bayılırlar.Eğer çocuklar anne,baba,amca ya da dayı,hala,teyze ve büyükbabanın onlara okuduğu ve ya anlattığı bir hikayeyi sık sık duyarlarsa dilleri gelişir. *Böylece bir hikayeyi anlamayı ve anlatmayı öğrenirler.*

Anlatılarınız günlük yaşamdan hikayeler,masallar,çocukluk döneminizden anılar olabilir,kısacası sizin ve çocuğunuzun hoşlandığı her şeyi anlatabilirsiniz.Peki,yi,her gece uykudan önce anlatılacak bir “iyi geceler hikayesi”ne, ne dersiniz ?

Bir çok çocuğun hoşlandığı şarkılar,parmak oyunları ve kafiyeli sözcükler de çocukların konuşma yeteneklerinin gelişimi için çok önemlidir. .

Çocukluk yıllarınızdan hatıranızda kalan şiirler ya da tekerlemeler yok mu?

➤ **Televizyon yeterli değil**

Çocuklar televizyon seyredirken söylenenlere değil, öncelikle görüntüye konsantre olurlar. *Ve çoğunlukla hiç konuşmadan seyrederek.Bu nedenle televizyon dil gelişimi konusunda hiç de teşvik edici değildir.* Çocuklar örneğin, kasetten ya da CD’den bir masal ve ya ana-babalarından bir “iyi geceler hikayesi” dinlerken daha çok şey öğrenirler.Eğer çocuğunuz televizyon seyrediyorsa,hiç değilse onunla yanında izlediği şeyler üzerine sohbet edin.

➤ **İki dilli yaşam - Çocukların örnek alacakları kişilere ihtiyaçları vardır**

Ana-babalar çocuklar için örnek alınacak önemli kişilerdir.Ana-babaları iyi Almanca bilmeyen çocuklara,onların Almancalarını geliştirmek için nasıl çaba sarf ettiklerini görmek çok yardımcı olur.Örneğin, bir sözcüğün Almancasının çocuğa sorulması ve ya ailenin anaokulunda açılan bir dil kursuna gitmesi çocuk için önemli şeylerdir.Böylece kendine olan güven gelişimi ile Almanca öğrenmeye merak sarar. Çocuklar, ana-babalarının kendi anadillerine ne kadar değer verdiklerini,onu ne kadar koruyup, geliştirdiklerini ve iki-dilliliği önemli bulup,bulmadıklarını da fark ederler.

Dil bir hazinedir

Eğer çocuğunuz iki dili de iyi konuşur ve gelecekte kendini iyi ifade edebilirse , özel ve mesleki yaşamında ona sürekli yardımı dokunacak bir hazineye sahip demektir. Ondan bu hazineyi hiç kimse geri alamaz.

Size ve çocuğunuza bu yolda bol şans ve başarılar diliyoruz.